

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (19.5% of the population).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the Government has set out a strategy for the 21st century in the White Paper on *Ageing Better* (Department of Health 1999). This sets out a vision of a society in which older people are able to live well, and to contribute to society. The White Paper sets out a number of key objectives, including:

• to improve the health and well-being of older people, and to reduce the burden of illness and disability;
• to improve the quality of life of older people, and to reduce the burden of social exclusion;
• to improve the support and services available to older people, and to reduce the burden of care costs.

The White Paper also sets out a number of key actions, including:

• to improve the health and well-being of older people, and to reduce the burden of illness and disability;
• to improve the quality of life of older people, and to reduce the burden of social exclusion;
• to improve the support and services available to older people, and to reduce the burden of care costs.

The White Paper also sets out a number of key actions, including:

• to improve the health and well-being of older people, and to reduce the burden of illness and disability;
• to improve the quality of life of older people, and to reduce the burden of social exclusion;
• to improve the support and services available to older people, and to reduce the burden of care costs.

The White Paper also sets out a number of key actions, including:

• to improve the health and well-being of older people, and to reduce the burden of illness and disability;
• to improve the quality of life of older people, and to reduce the burden of social exclusion;
• to improve the support and services available to older people, and to reduce the burden of care costs.

The White Paper also sets out a number of key actions, including:

• to improve the health and well-being of older people, and to reduce the burden of illness and disability;
• to improve the quality of life of older people, and to reduce the burden of social exclusion;
• to improve the support and services available to older people, and to reduce the burden of care costs.

The White Paper also sets out a number of key actions, including:

• to improve the health and well-being of older people, and to reduce the burden of illness and disability;
• to improve the quality of life of older people, and to reduce the burden of social exclusion;
• to improve the support and services available to older people, and to reduce the burden of care costs.

JACK LONDON • Demir Ökçe

The Iron Heel

İletişim Yayınları 3163 • Dünya Edebiyatı 296

ISBN-13: 978-975-05-3317-4

© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2022, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Barış Özkul, Güneş Akkor

DİZİ KAPAK TASARIMI Suat Aysu

KAPAK Seda Mit

KAPAK RESMİ “Haymarket İsyanı”, *Harper’s Weekly*, 15 Mayıs 1886

UYGULAMA Hüsnu Abbas

DÜZELTİ Zeynep Sarıfakıoğlu, Remzi Abbas

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

JACK LONDON

Demir Ökçe

The Iron Heel

ÇEVİREN
Mehmet Kayıhan

LEV TROÇKI'NİN ÖNSÖZÜYLE

JACK LONDON 12 Ocak 1876'da San Francisco'da doğdu. Gerçek adı John Griffith Chaney'dir. Evlilik dışı bir çocuk olarak dünyaya gelen Jack London, soyadını, sekiz aylıkken annesinin evlendiği John London adlı savaş gazisinden aldı. Maddi sıkıntılar nedeniyle küçük yaşta okulu bırakıp gazete satıcılığı, tayfalık, balıkçılık, istiridye korsanlığı, gazetecilik, sahil koruma devriyeligi gibi çeşitli işlerde çalıştı ve Amerikan işçi sınıfını tanıdı. 1894'te serserilik suçlamasıyla otuz gün hapis yattı. Hapisten çıktıktan sonra hayatını değiştirmek arzusuyla liseye kayıt yaptırdı. Lise öğrenimini bir senede tamamlayarak 1896 yılında Kaliforniya Üniversitesi'ne girdi. Bir dönem okuyabildiği üniversiteden maddi zorluklar sebebiyle ayrıldı. 1897'de Klondike bölgesinde altın arayanlara katıldı ama bir yıl sonra yine yoksul ve işsiz olarak geri döndü. Yoğun bir çalışma programı hazırlayarak şansını yazarlıkta denemeye karar verdi. Soneler, baladlar, nükteli fıkralar, anekdotlar, korku ve serüven öyküleri yazmaya başladı. 1909'da yazdığı *Martin Eden* bu dönemi yansıtmaları bakımından otobiyografik izler taşır. İlk kitabı *Kurt Dölü* (1900) büyük ilgiyle karşılandı. Aynı yıl Elisabeth Madderin ile evlendi ve bu evlilikten iki kızı oldu. Ancak bu beraberlik uzun ömürlü olmadı ve 1904'te sona erdi. Charmian Kittredge ile ikinci evliliğinin ardından 1910'da Kaliforniya'daki çiftliğinde hayatını kaybetti. London yazarlık kariyeri boyunca elliye yakın kitap yazdı ve döneminin en çok okunan yazarlarından biri oldu. Yazdıkları, yaşadıkları etrafında şekillenmiş, sosyalizmin de etkisiyle toplumsal bir dünya görüşüne ulaşmıştır. Başlıca eserleri arasında *Beyaz Diş*, *Demir Ökçe*, *Martin Eden*, *Uçurum İnsanları* ve *Vahşetin Çağrısı* yer alır.

“Gam ve kasvet dolu bu Dünya tiyatrosunda
Sahnelerin peşi sıra değişmesinden miden bulanır ilkin.
Ama sabırlı ol. Oyun yazarı bu Vahşi Drama’nın ne anlama geldiğini
belki de beşinci perdede sana gösterir.”

I

Benim Kartalım

Kızılçamlar hafif yaz rüzgârıyla salınıyor, Wild Water Irmağı yosunlu taşlar üzerinden hafifçe dalgalanarak tatlı bir ahenkle akıyor. Kelebekler güneş ışınlarının altında kanat çırpıyor ve etrafımdan arıların uyuşuk vızıltıları yükseliyor. Böylesi dingin bir ortamda oturmuş düşünüyorum. Huzursuzum... Huzursuzluğumun nedeni tam da bu sükûnet. Tüm dünya sessizliğe gömülmüş sanki, inanası gelmiyor insanın. Bunun fırtına öncesinin sessizliği olduğunun farkındayım ve bu yüzden yaklaşan fırtınanın emarelerini yakalamak için dikkat kesiliyorum. Umarım erken doğum yapmaz, vakitsiz kopmaz bu fırtına!¹

Tedirginliğim şaşırtmasın kimseyi. Düşünüyor, düşünüyor, yine düşünüyorum. Her ânım düşünmekle geçiyor. Hayatı uzun süre öyle yoğun yaşadım ki bu dinginlik ve sessiz-

---

1 Avrupalı devrimci önderlerin katkısı olmuş olsa da İkinci Ayaklanma esas itibarıyla Ernest Everhard'ın eseri idi. Everhard'ın 1932 ilkbaharında yakalanıp gizlice idam edilmesi ciddi bir kayıptı ama yoldaşları onun yaptığı harikulade planlama ve hazırlık sayesinde aksaklığa mahal vermeden ayaklanmayı gerçekleştirdiler. Eşinin idamı sonrasında Avis Everhard Kaliforniya'da Sonoma tepelerindeki Wake Robin Konağı'na çekilmişti.

lik bunaltıyor beni. Çok yakında belirecek olan ölüm ve yıkım girdabını söküp atamıyorum kafamdan. Kulaklarım acı çeken insanların feryatlarıyla dolu. Geçmişte tanık olduğum² o güzel insanların parçalanmış bedenleri ve bu onurlu bedenlerden vahşice çekilip koparılan ruhlarının Tanrı'nın önüne fırlatılışı geliyor gözümün önüne. İşte biz biçare insanlar ancak bu katliam ve yıkım sarmalında mücadele ederek amacımıza ulaşabiliyor, huzur ve mutluluğu dünyaya egemen kılabiliriz.

Burada bir başımayım. Yaklaşmakta olanı düşünmediğim zamanlarda geçmişte yanı başımda olup da yitirdiğimi; bitmek bilmez enerjisiyle güneşine, insan özgürlüğünün nihai amacına kanat çırpın Kartal'ımı düşünüyorum. Burada olup beni göremese de onun tasarımı olan bu büyük olayın gerçekleşmesini boş boş oturarak bekleyemem. Çünkü o bütün yetişkinlik dönemini bu ideale adadı ve bu uğurda canını verdi. Her şeyi kendi elleriyle hazırladı. Onun sayesinde kopacak bu fırtına!³

Bu yüzden bu endişeli bekleyişim boyunca kocamla ilgili anılarımı yazacağım. Hayatta olan insanlar arasında sadece benim anlatabileceğim pek çok özelliği vardı. Öyle bir insandı ki kelimelerimin yetersiz kalmasından, onu yeterince anlatamamaktan korkuyorum. Kocaman bir yüreği vardı. Aşkımı geri plana itebildiğim anlardaki en büyük üzüntüm kocamın o büyük güne tanıklık edemeyecek olmasıdır. Mutlaka başaracağız! Çünkü Ernest büyük gayret göstererek her şeyi en ince ayrıntısına kadar planladı. Kahrolsun Demir Ökçe! Yakında üzerinde tepindiği insanlığın sır-

2 Şikago Komünü'ne gönderme yaptığı çok açıktır.

3 Avis Everhard'da olan tüm saygımıza rağmen eşi Ernest'in İkinci Ayaklanma'yı planlayan pek çok güçlü adamdan yalnızca biri olduğunu söylemek durumundayız. Bugünden geçmişe, yüzyıllar öncesine dönüp baktığımızda "Ayaklanmanın başında Everhard olsaydı daha az felaketle karşılaşırız," diyebileceğimiz hiçbir verinin olmadığını görürüz.

tından sökülüp atılacak. İşaretimizle dünyadaki tüm ezilenler ayaklanacak. Dünya tarihinde böylesi görülmedi. Enternasyonal dayanışma sağlandı, ilk kez dünya ölçeğinde uluslar ötesi bir devrim yaşanacak.⁴

Sabırsızlandığımı görüyorsunuz. Uzun zamandır gece gündüz bununla yaşıyor, bir an olsun aklımdan çıkarmıyorum. Kocamı düşündüğümde yine o büyük gün geliyor aklıma. Çünkü kocam onun ruhu, ayrı düşünemeyecek bir parçasıydı.

Daha önce belirttiğim gibi kocamın sadece benim ışık tutabileceğim pek çok özelliği vardı. Onun özgürlük uğruna nasıl çabaladığını, ne büyük acılara katlandığını birçok insan biliyor. Bunları, o zorlu yirmi yıl boyunca hep yanı başında olan ben de gayet iyi biliyorum. Zira sabrına, gayretine ve daha iki ay önce uğruna canını verdiği İdeal'e bağlılığına bizzat tanıklık ettim.

Şimdi kısaca Ernest Everhard'ın hayatıma nasıl dahil olduğunu, nasıl tanıştığımızı, hayatlarımızı birleştirmeye kadar gösterdiği gelişimi ve benim hayatıma getirdiği büyük değişimi sade bir dille anlatmaya çalışacağım, elbette anlatabileceğim kadar gizli ve özel olanları atlayarak. Böylelikle siz de ona benim gözlerimden bakabilecek ve onu benim tanıdığım gibi tanıyabileceksiniz.

Onu ilk kez 1912 Şubat'ında Berkeley'deki evimizde gördüm.⁵ Babamın davetlisi olarak akşam yemeğine katılmış-

4 İkinci Ayaklanma gerçekten de enternasyonalı, deha sahibi de olsa tek bir insanın beynine sığamayacak büyüklükte planlama gerektiriyordu. Oligarşilerin iktidarda olduğu tüm dünya ülkelerinin emekçileri ayaklanma işaretini bekliyordu. Almanya, İtalya, Fransa ve Avustralya, işçi sınıfının iktidar olduğu sosyalist ülkelerdi, ayaklanma esnasında dünya halklarına katkı sunmaya hazır dılar ve bunu cesurca yaptılar. Ayaklanmanın bastırılması sonrasında birleşen dünya oligarşileri onlara bedel ödedi; sosyalist yönetimler yıkılarak yerlerine oligarşik yönetimler kuruldu.

5 Avis Everhard'ın babası John Cunningham, Kaliforniya'daki Berkeley Üniversitesi'nde fizik profesörüydü, birçok keşfi vardı. Bilim dünyasına en önemli katkısı elektron araştırmaları neticesinde yazdığı *Madde-Enerji Özdeşliği* isimli

tı. İlk izleniminin olumlu olduğunu söyleyemem. Salonda oturmuş henüz gelmeyen konuklarımızı beklerken bu ortama ait olmadığı çok belli oluyordu. Babamın tabiriyle bu bir “Vaizler Gecesi” idi ve Ernest bu din adamlarının arasına yakışmıyordu.

Her şeyden önce kıyafetleri üzerine oturmamıştı, satın aldığı koyu takım üzerinde eğreti duruyordu. Gerçi onun vücuduna göre takım elbise bulmak da mümkün değildi. Her zaman olduğu gibi o gece de ceketinin kumaşı geniş omuzları arasında pot yapmış, labirenti andırır kıvrımlar oluşturmuştu. Boynu sokak dövüşçülerininki gibi kalın ve güçlüydü.⁶ Demek ki babamın keşfettiği toplum felsefecisi, eski nalbant bu, diye geçirdim aklımdan. Kaslı yapısı ve kalın ensesinin nalbantlık geçmişine işaret ettiğine kuşku yoktu. Bir tür dâhi olmalı diye düşünerek hemen yaftaladım onu; işçi sınıfının Kör Tom'u.⁷

Sonra tokalaşma faslı! Elimi güçlü bir şekilde sıktı, kara gözlerini cüretkârca dikti gözlerime. Çok küstahça davranmışım düşünmüştüm. Görüyorsunuz, o zamanlar ben de yaşadığım çevredeki insanlar gibiydim ve güçlü bir sınıfsal aidiyetim vardı. Kendi sınıftan adamların böyle küstahça davranması affedilir şey değildi. Gözlerimi indirmek zorunda kalacağımın farkındaydım. Bu yüzden onu geçip Piskopos Morehouse'a döndüğümde rahatladım; görüntüsü ve erdemleriyle bana İsa'yı anımsatan Piskopos orta yaşlı, ciddi, sevimli ve dinî konularda bilgili olan, sevdiğim bir insandı.

Küstahlık olarak adlandırdığım bu cüretkârlığı Ernest

---

eseridir. Varsayımların ötesine geçerek madde ve enerjinin aynı şey olduğunu kanıtlamıştır. Bu fikir kendisinden önce Sir Oliver Lodge ve radyoaktivite alanındaki bazı bilim insanlarınca dile getirilmiş fakat ispat edilememişti.

6 O günlerde sokaklarda para ödüllü dövüşler düzenlenirdi. Yalın yumrukla yapılan bu dövüşlerde biri baygın veya ölü olarak yere yığıldığında, ayakta kalan ortaya konan para ödülünü alırdı.

7 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış dünyaca ünlü siyahi kör bir müzisyen.

Everhard'ın önemli özelliklerinden biriydi. O, şekilci tavırlarla vakit kaybetmeyi reddeden, düz ve hiçbir şeyden korkmayan biriydi. Yıllar sonra bu davranışını “Hoşuma gitmiştin, neden bakmayacaktım ki?” diye açıklamıştı. Hiçbir şeyden korkmadığını söylemiştim. Aristokratlara düşman olmasına rağmen doğal bir asilzadeydi. Nietzsche'nin tanıyla insanüstü sarışın bir devdi⁸ ve ek olarak demokrasi aşkıyla yanıyordu.

Diğer konukları karşılayıp onlarla ilgilenirken iyi bir izlenim edinmediğim bu işçi sınıfı filozofu tamamıyla aklımdan çıkmıştı. Fakat masada otururken birkaç kez gözüme ilişmiş, özellikle de rahiplerin konuşmasını dinlerken gözlelerinden yayılan ışıltı dikkatimi çekmişti. Mizahtan anlıyor bu adam, diye düşünmüştüm. Giyim tarzı gözüme batmaz olmuştu artık. Zaman geçiyordu ve yemek neredeyse sona ermek üzereydi. Din adamları durmaksızın işçi sınıfından ve işçilerin kiliseyle ilişkilerinden bahsediyor, kilisenin onlar için geçmişte ve bugünlerde yaptıklarını anlatıyordu fakat Ernest söze girmeye niyetlenmiyordu bile. Bu durumun babamın canını sıktığını fark ettim. Babam bir ara oluşan sessizlikten faydalanarak Ernest'ten sohbete katılmasını istedi fakat Ernest umursamazca omuz silkererek “Söyleyecek sözüm yok,” dedi ve tuzlu badem atıştırmaya devam etti.

Babam istediğini alana kadar durmazdı. Biraz bekledikten sonra “Aramızda işçi sınıfının bir temsilcisi var, Bay Everhard'dan bahsediyorum. Eminim ki konuya farklı açılardan yaklaşip tartışmaya yeni bir heyecan katacaktır,” dedi.

Din adamları kibarca bir ilgi göstererek konuya nasıl baktığını açıklaması için Ernest'i teşvik ettiler. Bu abartılı hoşgörü ve kibar tavırları onu hor gördüklerine işaretti. Ernest bu himayeci tavrı fark etmiş ama içten içe eğlenerek umur-

---

8 Friedrich Nietzsche, 19. yüzyılın çılgın filozofudur. Nadiren gerçek kırıntılara ulaşabilmiş olsa da düşünceleri büyük bir kısır döngü içine hapsolmuş ve sonunda deliliğe yelken açmıştır.

samamıştı. Cevap vermek için başını çevirdiğinde gözlerinde yaşadığı eğlencenin izleri duruyordu.

“Dinî konuları tartışırken nezaket gösterme konusunda becerikli değilimdir,” dedi, sonrasında tevazu ve kararsızlıkla bekledi.

“Lütfen devam ediniz,” diye ısrar ettiler ve Dr. Hammerfield “Düşüncelerinde samimi olduktan sonra kimsenin doğruları bizi gücendirmez,” diye ekledi.

“Öyleyse,” dedi Ernest gülerek. “Siz doğruluk ve samimiyeti birbirinden ayırırsunuz.”

Dr. Hammerfield cevap vermeden önce derin bir nefes alma ihtiyacı hissetti. “En iyilerimiz bile yanılabilir delikanlı, en iyilerimiz bile.”

Tavırları değişti ve o anda bambaşka bir adama dönüştü Ernest.

“O halde hepinizin yanıldığını söylemek istiyorum,” diye girdi konuya; “İşçi sınıfı hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz, hatta daha vahim durumdasınız. Sosyolojik değerlendirmeleriniz de düşünce sisteminiz kadar değersiz, hatta kötü niyetlidir.”

Söyleyiş biçimi sözlerinden çok daha ağırdı. Kelimeler ağzından dökülmeye başlar başlamaz irkılmıştim. Üslubu da gözleri kadar cüretkârdı, içimi ürperten bir ses tonu vardı. Masadakiler uyuşukluğunu atmış, silkinerek kendilerine gelmişlerdi.

“Söylesene delikanlı, düşünce sistemimizi bu kadar değersiz ve kötü niyetli kılan nedir?” diye sordu Dr. Hammerfield, hoşnutsuzluğu sesi ve üslubuna yansımıştı.

“Siz metafizikçisiniz,” diye başladı Ernest. “Yönteminizle her şeyi kanıtlayabilirsiniz. Bu yolla her metafizikçi keyfine göre bir diğerinin yanıldığını ispat edebilir. Siz düşünce dünyasının anarşistlerisiniz. Her biriniz çılgınca evrenler yaratıyor, fantezi ve özelemlerinizi doğrultusunda bu evren-

lerde yaşıyorsunuz. Yaşadığımız gerçek dünyadan bihaber-siniz. Düşüncelerinizin akıl sağlığınızın yerinde olmadığını gösteren birer emare olması dışında bu gerçek dünyada hiçbir karşılığı yoktur.

Masada otururken konuşmalarınızı dinledim. Aklıma ne geldi biliyor musunuz? Konuşmalarınız bana âlimane bir tutum içinde bir iğnenin ucunda kaç meleğin dans edebileceğini ciddiyle tartışan Ortaçağ skolastiklerini hatırlattı. Çünkü sayın baylar siz, 20. yüzyılın düşünsel hayatına, bundan on bin yıl önce, vahşi ormanda hastalarını büyü yoluyla iyileştirmeye çalışan Kızılderili şifacılar kadar uzaksınız.”

Ernest coşkuyla anlatıyordu. Konuşurken yüzü ışıldıyor, gözleri ateş saçıyor ve hırsıyla açılıp kapanan çenesi tutkusunu yansıtıyordu. Tarzı buydu; insanları bir şekilde silkeler, kendine getirirdi, ezici darbelerini andıran hamleleri karşısındakinin dengesini altüst ederdi. Şimdi yaşananlar da farklı değildi. Piskopos Morehouse kafasını uzatmış merakla dinliyordu. Dr. Hammerfield’in öfkesi yüzüne yansımıştı. Diğerleri de çok bozulmuştu ama bazıları üstünlüklerini göstermek için tepeden bakıyor, eğleniyormuş gibi gülüm-süyordu. Bana göre bu eğlenceli bir tartışmaydı. Gözlerimi bu ayaklı bombayı evimize davet etme suçunu işleyen babama çevirdiğimde Ernest’in yaratmış olduğu etki karşısında kendini tutamayıp kıkırdamaya başlamasından korktum.

“Tanımlamaların net değil,” diyerek araya girdi Dr. Hammerfield. “Bizi metafizikçi olarak nitelerken tam olarak kastettiğin nedir?”

“Size metafizikçi diyorum, çünkü düşünce sisteminiz metafiziksel,” diye devam etti Ernest. “Yönteminiz bilimsel yöntemle taban tabana zıt. Bu yöntemle vardığınız sonuçların geçerliliği yok. Her şeyi kanıtlayabilirsiniz ama gerçekte hiçbir şeyi kanıtlayamamış olursunuz. Aranızdan bir konu üzerinde mutabık kalacak iki kişi bile çıkmaz, çünkü ken-

dinizi ve evreni yine kendi bilincinizle açıklıyorsunuz. Oysa bilinci bilinçle açıklamaya çalışmak ayakkabı bağlarınızdan tutarak kendinizi havaya kaldırmaya çalışmanıza benzer.”

“Anlamıyorum,” dedi Piskopos Morehouse. “Bana göre zihnimizdeki her şey metafizikse. Bilimlerin en kesini ve en inandırıcısı olan matematik bile tamamen metafizikse. Aynı şekilde bilimsel düşünen insanların düşünme süreçleri de metafizikse. Bu konuda hemfikiriz, değil mi?”

“Söylediğiniz gibi, anlamıyorsunuz,” diye cevapladı Ernest. “Metafizik düşünenler tümdengelim yöntemiyle kendi sübjektif yargılarından sonuçlar çıkarırlar. Oysa bilimsel düşünenler deneysel gerçeklerden yola çıkarak tümevarımla sonuca giderler. Yani metafizik teoriden olgulara giderken bilimsel yöntem maddi olgulardan teoriye ulaşır. Metafizikçiler evreni kendileriyle açıklarken, bilim insanları kendilerini evrene göre açıklar.”

Dr. Hammerfield, “Bilim adamı olmadığımı şükrediyorum öyleyse,” diye halinden memnun bir edayla mırıldandı.

“Peki nesiniz?” diye sordu Ernest.

“Filozof.”

Ernest güldü. “Yok daha neler! Bir düşünceyle uçtunuz yine. Başka bir şey düşünün de yeryüzüne dönün ve bana felsefeden ne anladığımızı söyleyin.”

“Felsefe,” dedi Dr. Hammerfield, öksürüp boğazını temizledi. “Felsefi yaratılışlı olmayan zihinlere anlatılamayacak bir şeydir. Gözlerini deney tüplerinden ayırmayan dar görüşlü bilim adamları felsefeyi anlayamazlar.”

Yapılan imayı görmezden geldi Ernest. Rakiplerini kendi ağızlarından çıkan sözlerle vurmak gibi bir tarzı vardı. Dostane tavırlar sergiliyor olsa da yine aynı şeyi yapacaktı.

“Mademki filozofsunuz,” dedi Ernest. “O halde şimdi yapacağım felsefe tanımını anlayacaksınızdır. Başlamadan önce uyarayım; sizi onda hata bulmaya davet ediyorum, eğer bula-

mazsanız da metafizikçi sessizliğinizi sürdürün. Felsefe bilim dallarının en kapsamlısıdır. Düşünce sistemi diğer bilim dalları gibidir. Tümevarım yöntemiyle tüm bilim dallarını kendi potasında birleştirir. Spencer'ın dediği gibi, bilim dallarının verileri kısmen birleştirilmiş bilgidir. Felsefe tüm bilim dallarının bilgisini toplar ve birleştirir. Bu boyutuyla bilimlerin bilimi, yani temel bilimdir. Peki bu tanımı nasıl buldunuz?”

Dr. Hammerfield kararsız bir ses tonuyla “Güzel, gayet güzel,” diye mırıldandı.

Ernest acımasızdı.

“Unutmayın,” diye uyardı. “Bu tanım metafiziğe yaşam şansı tanımaz. Onda şimdi bir hata bulamazsanız, ileride gündeme getireceğiniz metafiziksel argümanlar devre dışı kalacaktır. Bu yüzden ömrünüzü bu tanımda bir hata aramaya adanmalı ve buluncaya kadar metafiziksel açıklamalar yapmaktan kaçınmalısınız.”

Ernest gelebilecek itirazları bekledi. Salona kasvetli bir hava çökmüştü, Dr. Hammerfield sıkıntılı ve şaşkıncı. Ernest'in balyoz darbelerine karşı koyamamıştı. Böylesi sade ve cepheden yöneltilen eleştirilere alışkın değildi. Yardım isteyen gözlerle masadakilere baktı ama imdadına yetişebilecek kimse yoktu. Babamın gülüşünü peçeteyle gizleme çabaları takıldı gözlerime.

Dr. Hammerfield'in pes ettiğini düşünen Ernest, “Metafizikçilere hadlerini bildirmenin bir yolu daha vardır,” diye devam etti. “Onları icraatlarıyla değerlendirmek. Sorarım sizlere. Metafizikçiler boş fantezileriyle uğraşıp kendi gölgelerini Tanrı sanmak dışında ne yaptılar? İnsanları kendilerine güldürdükleri doğru fakat insanlığa somut olarak ne kattılar? Onlar filozofça –kelimeyi yanlış kullandığımın farkındayım– kalbin duygu merkezî olduğu konusunda atıp tutarken bilim insanları kan dolaşım sistemini açıkladılar. Onlar kıtlık ve salgın hastalıkları Tanrı'nın gazabı olarak niteler-

ken bilim insanları silolar ve kanalizasyon sistemleri kurdular. Onlar kafalarına ve ihtiyaçlarına göre yeni tanrılar tasarlarlarken bilim insanları yollar ve köprüler inŒa ettiler. Metafizikçiler dünyanın, evrenin merkezî olduğunu iddia ederken bilim insanları Amerika'ya ulaŒtı; uzayı, yıldırları ve bunlar arasındaki iliŒkileri incelediler. Baylar, uzun lafın kısası, metafizikçiler insanlıĒa hiçbir katkı saĒlamadılar.

Bilimin geliŒmesi karŒısında adım adım gerilediler. Yeni bilimsel geliŒmelerin ortaya çıkardığı gerçekler metafizikçilerin sübjektif yargularının samalđını gözler önüne serdike, çaresizliklerini bu yeni geliŒmeleri kafalarına göre yorumlayıp oluŒturdukları yeni sübjektif yargularını piyasaya sürerek gizlemeye alıŒtılar. KuŒkusuz ki bundan sonra da böyle davranmaya devam edeceklerdir. Görüyorsunuz ki metafizikçilerin bahsettiğim o büyücü Œifacıdan hiçbir farkı yoktur. Baylar, balina yağıyla beslenip krk giyen bir tanrı tasavvur eden Eskimolarla sizlerin arasındaki tek fark doğrulan bilgililerle dolu olan aradaki birkaç bin yıllık zaman dilimidir, hepsi o.”

Dr. Ballingford, “Fakat Aristo'nun dŒnceleri on iki yüz yıl boyunca Avrupa'ya egemen oldu,” diyerek dik bir giriŒ yaptı. “Ve o bir metafizikiydi.”

Bu havalı ıkıŒı sonrasında gözlerini masada oturanlara çevirdi, onaylarını gösteren eğilen baŒlar ve gülümseyen yüzlerle ödüllendirildi.

“rneđiniz sizi yerin dibine sokar,” diye yanıtladı Ernest. “Bahsettiđiniz dönem insanlık tarihinin çok karanlık bir dönemidir. Aslına bakarsanız biz bu dönemi ‘Karanlık Ortaçağ’ olarak adlandırıyoruz. Çünkü bu dönemde bilim, metafiziğin tecavüzüne uđramıŒtı. Fizik felsefe taŒını aramakla meŒguld; kimya simyaya indirgenmiŒ, astronomi falcılıĒa dnŒmŒt. Aristo'nun dŒncelerinin Avrupa'ya egemen olması insanlık adına üzücü bir kayıptır.”